

Gemeenteraad	
Portefeuillehouder: Kees Visser	Van team: Team Omgeving Adviseur: Aukje Brouwer E-mail: a.brouwer@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2020-042965 Begrotingswijziging: Nee
Onderwerp:	Voorstel tot eventuele wensen en bedenkingen met betrekking tot de instemmingsverklaring Verklaring Toogdag Waddengebied 2020 - Agenda voor het Waddengebied 2050

Publiekssamenvatting:

Het Bestuurlijk Overleg (BO) Waddengebied heeft op 9 juli 2020 ingestemd met de ontwerpagenda voor het Waddengebied en deze vrijgegeven voor consultatie. De formele internetconsultatie wordt gehouden van 10 juli tot en met 14 september 2020. In september 2020 zal de Agenda voor het Waddengebied voor wensen en bedenkingen door de colleges van de Waddengemeenten aan de raden worden aangeboden. De Agenda voor het Waddengebied wordt in deze periode ook aan de staten van de betrokken waddenprovincies en betrokken besturen voorgelegd. Op 18 november van dit jaar is een gezamenlijke ondertekening van de Agenda voor het Waddengebied beoogd, in de vorm van een Toogdag.

Geadviseerd besluit

1. Op grond van artikel 169 lid 4 Gemeentewet, in samenhang met artikel 7, van de Financiële verordening gemeente Den Helder het college te berichten dat de gemeenteraad de volgende bedenkingen heeft over het voorgenomen besluit van het college van B&W om op 18 november 2020 de instemmingsverklaring: "Verklaring Toogdag Waddengebied 2020 - Agenda voor het Waddengebied 2050" door de gemeente Den Helder te ondertekenen:

1. Bereikbaarheid van de havens lijkt, ondanks de overeenstemming over de tekst, een punt van discussie met Rijkswaterstaat te blijven.
2. De tekstformulering over de civiel militaire aspecten van de haven van Den Helder kwam moeizaam tot stand. De uitwerking daarvan in samenwerking met defensie blijft een punt van aandacht en is geborgd in de strategische verkenning van het Maritiem cluster Den Helder.
3. Den Helder verkent i.h.k.v strategische verkenning Maritiem cluster de gewenste governance. De governance Waddengebied betreft het voor een deel dezelfde partijen
4. Het parkeren van de boorplatforms staan genoemd onder de thema's. Het is van belang dat het parkeren van de boorplatforms in de uitvoeringsagenda wordt opgenomen
5. Er dient een duidelijke procedure met afwegingskader te komen over de verwerking van de wensen en bedenkingen van raden en staten.
6. Er dient een duidelijke procedure met afwegingskader te komen over de verwerking van de uitkomsten van de formele consultatie.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Met de ondertekening van de Agenda voor het Waddengebied bevestigt de Gemeente Den Helder haar betrokkenheid bij het Waddengebied als Waddenkustgemeente. Dit betekent dat Den Helder via de governance en het uitvoeringsprogramma deel uitmaakt van de overleggen om deze agenda te realiseren. Ook heeft zij toegang tot provincies, ministeries en bij de Wadden betrokken organisaties. Een via gezamenlijk inspanning kan zij ook toegang tot financieringsbronnen bewerkstelligen. Den Helder is zo ook aangesloten bij de kennisontwikkeling op de diverse aspecten van de Waddenagenda zoals de energietransitie. In het proces om tot een breed gedragen Agenda voor het Waddengebied te komen zijn de gemeenteraden van de betrokken gemeenten eind 2019 geïnformeerd in de vorm van een zogenaamde Roadshow. En deze zomer via een Raadsinformatiebrief. In september 2020 worden de gemeenteraden om wensen en bedenkingen gevraagd.

Doelen en resultaten

- Ondertekening van de instemmingsverklaring Agenda voor het Waddengebied 2050
- Actieve deelname van Den Helder aan de governance Agenda voor het Waddengebied 2050
- Actieve deelname van Den Helder aan het uitvoeringsprogramma Agenda voor het Waddengebied 2050

Kaders en omstandigheden

Omgevingsvisie Den Helder

Onder de Omgevingswet is iedere gemeente verplicht om uiterlijk in 2024 één omgevingsvisie voor de gehele gemeente vast te stellen.

Maritiem Cluster Den Helder

De gemeente Den Helder, Koninklijke Marine en provincie Noord-Holland hebben opdracht gegeven voor een Strategisch Ruimtelijke Verkenning Maritiem Cluster Den Helder onder begeleiding van het Atelier Rijksbouwmeester. De thema's havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling, bereikbaarheid en energietransitie worden hiervoor als leidend gezien.

Beleidskader cultureel erfgoed Den Helder 2017

De gemeente wil zorgvuldig omgaan met haar erfgoed en het niet alleen zo goed mogelijk bewaren voor de huidige en toekomstige generaties maar er ook betekenis aan geven voor de samenleving. Daarbij speelt een sterke behoefte het erfgoed te gebruiken en te beleven, zodat het maatschappelijke relevantie krijgt.

Regiodeal

Het Rijk, de Provincie Noord-Holland en de Gemeente Den Helder willen met de Regio Deal stappen zetten die bijdragen aan het versterken van de brede welvaart in de Kop van Noord-Holland en het creëren van meer innovatie en werkgelegenheid.

Regionaal ambitiedocument "De Kop Werkt!"

Samenwerking van de overheden in de Kop van Noord-Holland. De regio wil daarmee ruimte geven aan de ontwikkeling van de kansrijke economische clusters, zorg dragen voor een gezonde woon- en leefomgeving, de omgevingskwaliteiten benutten en versterken en zo een goed en internationaal concurrerend vestigingsklimaat bieden.

Argumenten en alternatieven

De Agenda voor het Waddengebied dient als opvolger van de Structuurvisie (Planologische Kern Beslissing) Waddenzee. Als binnenkort, in 2022, de Omgevingswet in werking treedt, stelt het Rijk

geen aparte (rijks)structuurvisie meer op voor de Waddenzee. Daarmee komt de Structuurvisie voor de Waddenzee te vervallen. De hoofddoelstelling voor de Waddenzee wordt verankerd in de Nationale Omgevingsvisie, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en in het Nationaal Waterprogramma.

Om gezamenlijk invulling te geven aan de bescherming en ontwikkeling van het Waddengebied hebben het Rijk en de regionale overheden in 2017 besloten om met de partijen in de regio een gezamenlijke agenda voor het Waddengebied te ontwikkelen. Ook voor de andere 'grote wateren' als de Noordzee, het IJsselmeergebied en de Zuidwestelijke delta zijn of worden gebiedsagenda's opgesteld. Dit mede naar aanleiding van de vraag van de Tweede Kamer om duidelijkheid te geven over de ambities van het Rijk voor natuur en waterkwaliteit en daarmee samenhangend de inrichting van watersystemen. De Waddenzeekustgemeenten doen mee aan dit proces via een vertegenwoordiging in de ambtelijke projectgroep en in de bestuurlijke stuurgroep. De portefeuillehouder van Den Helder heeft namens de Waddenkustgemeenten zitting in het Bestuurlijk Overleg. De stand van zaken wordt besproken in de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur van de Vereniging van Waddenzeegemeenten.

De Agenda moet gezien worden als een beleidskader dat zelfbindend is voor de organisaties, overheden en andere betrokken organisaties die de Agenda via een instemmingsverklaring onderschrijven. Met de instemming geeft uw raad aan dat u zorg wilt dragen voor de doorwerking in relevante beleidsvisies, uitvoeringsprogramma's en /of beheerplannen waar u als gemeentebestuur verantwoordelijk voor bent.

De Agenda is ook *agenderend*; ontwikkelingen en opgaven zijn vertaald in uitvoeringsstrategieën die verder worden uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026 (hierna: Uitvoeringsprogramma). Het Uitvoeringsprogramma biedt de betrokken partijen de mogelijkheid om op basis van de uitvoeringsstrategieën gezamenlijk nieuw beleid te implementeren, maatregelen te nemen, beheer uit te voeren en te investeren in het Waddengebied. Het Uitvoeringsprogramma is een belangrijke stap in de voortzetting van de samenwerking en vormt tevens voor het Bestuurlijk Overleg Waddengebied de eerste stap naar het realiseren van de Agenda.

Bij het opstellen van de ontwerpagenda is gebruik gemaakt van de discussiepapers en de bijbehorende adviezen van het (voormalig) Regiecollege Waddengebied ('Als het getij verloopt...' maart 2019). Het Omgevingsberaad heeft positief geadviseerd over de ontwerpagenda. Naast enkele andere aandachtspunten vraagt het Omgevingsberaad in haar advies in de Agenda nadrukkelijk aandacht te besteden aan de wijze waarop partijen zoeken naar balans tussen medegebruik en het hoofddoel natuurbescherming/ ontwikkeling. Ook het belang van bereikbaarheid wordt in het advies onderstreept. De ontwerpagenda is naar aanleiding van het advies aangevuld en aangescherpt.

Naast het voorleggen van de ontwerpagenda aan de overheden en stakeholders in het Waddengebied, wordt, als onderdeel van de formele consultatie, ook een internetconsultatie gehouden. Het doel hiervan is om een brede groep geïnteresseerden de mogelijkheid te geven op de ontwerpagenda te kunnen reageren. Hiermee wordt invulling gegeven aan het Verdrag van Aarhus.

Vervolgstappen

De Agenda is nu als ontwerp voor 100% klaar. Deze ontwerpversie is als bijlage bij dit advies gevoegd. De formele internetconsultatie wordt gehouden van 10 juli tot en met 14 september 2020. In september 2020 zal de Agenda voor het Waddengebied voor wensen en bedenkingen door de colleges aan de raden worden aangeboden. Op 18 november 2020 is een gezamenlijke ondertekening van de Agenda voor het Waddengebied beoogd, in de vorm van een Toogdag. Er zijn geen duidelijke procedures met afwegingskader over de verwerking van de wensen en bedenkingen van raden en staten en voor de verwerking van de uitkomsten van de formele consultatie in de te ondertekenen versie van de Agenda voor het Waddengebied. Gezien de vele actoren en belangen is dit echter wel noodzakelijk.

Governance voor het Waddengebied

Deze governance bestaat uit drie delen: het Bestuurlijk Overleg (bestuurlijk overleg tussen Rijk, provincies en waterschappen); namens de Waddekustgemeenten heeft de portefeuillehouder van Den Helder hierin zitting. Het Omgevingsberaad (overleg tussen belangenorganisaties); namens de kustgemeenten heeft hierin als adviseur de wethouder van Harlingen zitting. Daarnaast is er de Beheerautoriteit Waddenzee. Doel van de Beheerautoriteit is om tot een beter samenhangend en afgestemd beheer van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee op het gebied van natuur-, vis- en waterbeheer te komen.

Doelstellingen Agenda voor het Waddengebied 2050

Hoofddoelstelling voor de Waddenzee is *"een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap"*.

Conform de Structuurvisie (PKB) Waddenzee blijft deze hoofddoelstelling onverminderd van kracht.

De doelstellingen voor het Waddengebied zijn:

- De natuur is en blijft van wereldklasse en ontwikkelt zich
- verder, in samenhang met de natuur over de grens;
- De unieke waarden van het landschap en het cultureel erfgoed
- blijven behouden en ontwikkelen zich verder;
- In het Waddengebied is het goed, veilig en klimaatbestendig
- wonen, werken recreëren;
- De economische sectoren excelleren, in de context van het
- Werelderfgoed Waddenzee.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn er negen gezamenlijke leidende principes geformuleerd voor het

handelen in het Waddengebied . Dit zijn:

1. Ruimte voor bewoners
2. Natuurlijke ontwikkeling Waddenzee
3. Ecologie en economie versterken elkaar
4. Regionaal en internationaal verbonden
5. Oplossingen zijn altijd integraal
6. Werelderfgoed als verantwoordelijkheid en inspiratiebron
7. Rekening houden met specifieke omstandigheden
8. Adaptief werken in een dynamische omgeving
9. Samen verantwoordelijk

De doelstellingen zijn in hoofdstuk 4 uitgewerkt in thema's en strategieën. Een groot deel van de daarvan sluit aan bij de bestuurlijke prioriteiten van Den Helder, de Regio Deal, de ontwikkeling van het Maritiem cluster en "De Kop Werkt!". Daardoor biedt de Agenda voor het Waddengebied

mogelijkheden aan Den Helder om de uitvoering van deze ambities te versterken door aan te sluiten bij het Uitvoeringsprogramma of om thema's en projecten toe te kunnen voegen aan het Uitvoeringsprogramma met als doel om deze zaken samen met de partners van de Agenda voor het Waddengebied tot stand te brengen door kennisdelen, mogelijkheden te realiseren en gezamenlijk naar mogelijkheden van financiering te zoeken.

In Hoofdstuk 4 worden in paragraaf 4.7 onder "havens" over Den Helder bijvoorbeeld de volgende punten genoemd:

- Den Helder is de thuisbasis van de kustwacht en Marine, waar de ontwikkelingsmogelijkheden met de civiele haven onderling moeten worden afgestemd. Den Helder wil zijn centrale positie aan de Noordzee benutten voor het aanlanden van energie en de opslag en hergebruik van CO₂. De infrastructuur samenhangend met de gasbehandeling kan een functie krijgen voor de nieuwe energievoorziening van Nederland. Daaromheen ontwikkelt zich een kennis- en bedrijvencluster op het gebied van energievoorziening. Onder de naam 'Hydroports' werken de havens van Den Helder, de Eemshaven en Amsterdam aan de ontwikkeling van de rol van waterstof in de energietransitie.
- De bereikbaarheid van de haven in Den Helder staat onder druk door files van en naar de veerboot en er is onvoldoende parkeergelegenheid. Parkeeroverlast geeft in het seizoen ook problemen in Harlingen en in de toekomst mogelijk ook in Lauwersoog.
- Modernisering en nieuwbouw van boorplatforms faciliteren door met alle partijen samen een oplossing te zoeken voor een tijdelijke parkeerfaciliteit in de buurt van de haven van Den Helder

Hoofdstuk 7, het Uitvoeringsprogramma 2021-2026, beslaat de volle breedte van de gebiedsagenda en omvat meerdere onderwerpen waar Den Helder in meer of mindere mate belang bij heeft en /of direct bij betrokken is. Het Uitvoeringsprogramma biedt de mogelijkheid om de gezamenlijke inzet te coördineren. Uitgangspunt is dat de uitvoering zoveel mogelijk plaatsvindt via bestaande programma's en projecten. Het Uitvoeringsprogramma legt daar de verbinding mee. Waar nodig worden nieuwe projecten geïnitieerd. Het reeds in de ontwerpagenda opgenomen deel van de Uitvoeringsprogramma is binnen een jaar na de definitieve vaststelling van de Agenda voor het Waddengebied gereed. Het Ministerie van I&W zal ondersteuning bieden bij de uitwerking en voortgangsbewaking van het Uitvoeringsprogramma.

Bij de uitvoering van maatregelen kunnen nieuwe kennisvragen ontstaan die een nadere uitwerking vragen. Deze krijgen een plaats in de Kennisagenda. Het Uitvoeringsprogramma, en bijbehorende Kennisagenda, is adaptief: er wordt ingespeeld op nieuwe kansen, vragen en wensen vanuit het gebied. Het programma wordt elke twee tot drie jaar bijgesteld.

Activiteiten kunnen bestaan uit de voortzetting (of initiëren) van het gesprek over de dilemma's en kansen, de (verdere) verankering van de doelen in beleid en regelgeving, verdere verkenningen en onderzoeken en de doorwerking in - soms al lopende - gebiedsprocessen, programma's of projecten. Niet alle strategieën uit de agenda krijgen een plaats in dit eerste uitvoeringsprogramma: de focus ligt op de onderwerpen waar de partijen nu op korte termijn mee aan de slag willen.

De Uitvoeringsagenda is een product van alle partijen die betrokken zijn bij de gebiedsagenda en wordt - na advies van het Omgevingsberaad - vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Jaarlijks bespreekt het Bestuurlijk Overleg Waddengebied de voortgang van uitvoering. De definitieve invulling en uitwerking van het Uitvoeringsprogramma komt tot stand onder coördinatie van een regieteam. Het regieteam legt op ambtelijk niveau de verbinding met de partijen die aan de slag gaan met het Uitvoeringsprogramma en vervult een coördinerende rol in de uitvoering.

Bij de invulling van het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 maken de partijen afspraken over de financiering van de verschillende onderdelen. De financiering kan plaatsvinden via bestaande budgetten, nieuwe cofinancierings-constructies en subsidieaanvragen bij relevante programma's en fondsen. Partijen spannen zich gezamenlijk in om financiering te vinden en zo nodig te bundelen.

In het Uitvoeringsprogramma is onder: 12. Kop van Noord-Holland, expliciet voor Den Helder opgenomen: "De partijen in het gebied kijken naar mogelijkheden om significante natuurwinst binnendijs te verbinden aan de buitendijsse haven gerelateerde ontwikkeling. Onderzoek moet duidelijk maken of hier draagvlak voor is en of deze benadering juridisch houdbaar is. De aanleg van havendammen betekent immers dat er gebouwd wordt in de Waddenzee. De organisatie hiervan ligt bij de gemeente Den Helder, provincie Noord-Holland en Landschap Noord-Holland. Trekker is de provincie Noord-Holland."

Andere overeenkomsten van de Agenda voor het Waddengebied met de opgaven van Den Helder zijn:

- De hoofddoelstelling voor de Waddenzee wordt verankerd in de Nationale Omgevingsvisie, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en in het Nationaal Waterprogramma: de regelgeving gemeente moet aansluiten bij natuur, veiligheid en milieu onderwerpen uit de Agenda voor het Waddengebied
- Ontwikkeling van de (haven) economie in samenhang met voorwaarden natuurontwikkeling
- De aandacht voor de waarden van erfgoed en landschap
- De regelgeving voor de luchtvaart en drones
- Inzet op gezamenlijke innovatie energietransitie in het Waddengebied

De status en beschermingsmaatregelen van het Waddengebied brengen ook de nodige belemmeringen met zich mee. Zoals bij de uitbreiding van de haven van Den Helder. Het is van belang dat Den Helder haar eigen standpunten, ambities en bijbehorende strategieën bepaalt en daarover duidelijk communiceert met haar partners.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Bereikbaarheid van de havens lijkt, ondanks de overeenstemming over de tekst, een punt van discussie met Rijkswaterstaat te blijven.
- De tekstformulering over de civiel militaire aspecten van de haven van Den Helder kwam moeizaam tot stand. De uitwerking daarvan in samenwerking met defensie blijft een punt van aandacht en is geborgd in de strategische verkenning van het Maritiem cluster Den Helder.
- Den Helder verkent i.h.k.v strategische verkenning Maritiem cluster de gewenste governance. In de governance Waddengebied betreft het voor een deel dezelfde partijen.
- Het parkeren van de boorplatforms staan genoemd onder de thema's. Het is van belang dat het parkeren van de boorplatforms in de uitvoeringsagenda wordt opgenomen

Den Helder heeft er belang bij om zich actief in te zetten op onderdelen van het uitvoeringsprogramma. Het valt te overwegen om een deel van de Helderse activiteiten en projecten onder te brengen in de Uitvoeringsagenda. Hierdoor zit Den Helder direct aan tafel bij de belangrijkste actoren uit de regio, provincie. Nationaal en waar nodig internationaal, kan gezamenlijk worden ingezet op financiering, kan gezamenlijk voor belangen worden opgekomen en wordt kennis gedeeld op het gebied van bijvoorbeeld. energietransitie, klimaatbeheersing en haveneconomie.

Bestuurlijke vernieuwing

In het proces om tot een breed gedragen Agenda voor het Waddengebied te komen zijn de gemeenteraden van de betrokken gemeenten eind 2019 geïnformeerd in de vorm van een zogenaamde Roadshow en deze zomer via een Raadsinformatiebrief. In september wordt de Agenda aan de staten van de waddenprovincies en aan de raden van de betrokken waddegemeenten voorgelegd.

Het voorstel is referendabel.

Duurzaamheid

De natuur in de Waddenzee wordt duurzaam beschermd en ontwikkeld en het unieke open landschap blijft behouden.

De grote uitdaging is voor het Waddengebied is om de energietransitie vorm te geven in een kwetsbaar gebied. Hoe verhoudt de ambitie om zelfvoorzienend te zijn, of als Noord-Nederland koploper te zijn in de energietransitie, zich tot de natuurwaarden en de doelen voor een open landschap? In de komende jaren zullen daar antwoorden op moeten worden gevonden.

Financiële consequenties

Bij de invulling van het Uitvoerings Programma 2021-2026 maken de partijen afspraken over de financiering van de verschillende onderdelen. De financiering kan plaatsvinden via bestaande budgetten, nieuwe cofinancierings-constructies en subsidieaanvragen bij relevante programma's en fondsen. Partijen spannen zich gezamenlijk in om hiervoor de financiering te vinden en zo nodig te bundelen. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) zal ondersteuning bieden bij de uitwerking en voortgangsbewaking van het Uitvoeringsprogramma.

Uitvoering en planning 2020

Augustus	Collegebesluit wensen en bedenkingen Raad
Augustus	Formele consultatie, inclusief internetconsultatie
Augustus	Omgevingsberaad Advies
Augustus/september	Verwerken uitkomsten formele consultatie
September	Agenda wordt voorgelegd aan staten en raden
28 September	Raad Den Helder Wensen en bedenkingen
Oktober	Bestuurlijk Overleg Waddengebied Definitieve Agenda
18 november	Toogdag Wadden
2021 jaar)	Vaststelling Uitvoeringsprogramma (datum ondertekening plus maximaal 1

Communicatie

Persbericht met toelichting Agenda voor het Waddengebied, toelichting positieve redenen om de instemmingsverklaring te ondertekenen en toelichting op de bedenkingen.

Den Helder, 25 augustus 2020

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Jeroen Nobel

secretaris
Robert Reus

7/9

Raadsvergadering d.d.	28 september 2020
Besluit nummer	2020-042965
Onderwerp	Voorstel tot eventuele wensen en bedenkingen met betrekking tot de instemmingsverklaring Verklaring Toogdag Waddengebied 2020 - Agenda voor het Waddengebied 2050

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 25 augustus 2020,

besluit:

1. Op grond van artikel 169 lid 4 Gemeentewet, in samenhang met artikel 7, van de Financiële verordening gemeente Den Helder het college te berichten dat de gemeenteraad de volgende bedenkingen heeft over het voorgenomen besluit van het college van B&W om op 18 november 2020 de instemmingsverklaring: "Verklaring Toogdag Waddengebied 2020 - Agenda voor het Waddengebied 2050" door de gemeente Den Helder te ondertekenen:

1. Bereikbaarheid van de havens lijkt, ondanks de overeenstemming over de tekst, een punt van discussie met Rijkswaterstaat te blijven.
2. De tekstformulering over de civiel militaire aspecten van de haven van Den Helder kwam moeizaam tot stand. De uitwerking daarvan in samenwerking met defensie blijft een punt van aandacht en is geborgd in de strategische verkenning van het Maritiem cluster Den Helder.
3. Den Helder verkent i.h.k.v strategische verkenning Maritiem cluster de gewenste governance. De governance Waddengebied betreft het voor een deel dezelfde partijen
4. Het parkeren van de boorplatforms staan genoemd onder de thema's. Het is van belang dat het parkeren van de boorplatforms in de uitvoeringsagenda wordt opgenomen
5. Er dient een duidelijke procedure met afwegingskader te komen over de verwerking van de wensen en bedenkingen van raden en staten.
6. Er dient een duidelijke procedure met afwegingskader te komen over de verwerking van de uitkomsten van de formele consultatie.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 28 september 2020